

Avalēht>Ōigusaktid ja kohtupraktika>Likmesrīgi ōigus**Valsts tiesību akti**

Hispaania

Šajā lapā ir sniegta informācija par Spānijas tiesību sistēmu un vispārējs pārskats par tiesisko kārtību Spānijā.

Spānijas tiesību avoti

Spānijas tiesību avoti ir noteikti Civill kodeksa (*Código Civil*) 1. pantā:

Spānijas tiesību sistēmā tiesību avoti ir tiesību akti, paražas un vispārējie tiesību principi.

Tiesību normām, kas ir pretrunā augstāka līmeņa normām, nav juridiska spēka.

Paražas piemēro tikai gadījumos, kad nav piemērojamu tiesību aktu, ar nosacījumu, ka tās nav pretrunā sabiedriskās kārtības vai morāles principiem un ir pierādāmas.

Ierasto juridisko praksi, kas nav tikai gribas izpaušmes interpretācija, uzskata par paražām.

Gadījumos, kad nav iespējams piemērot tiesību aktus vai paražas, piemēro vispārējos tiesību principus, neskarot to informatīvo nozīmi tiesību sistēmā.

Starptautiskos nolīgumos ietvertās tiesību normas Spānijā tiešā veidā nepiemēro, kamēr tās nav iekļautas valsts tiesību sistēmā pēc to pilna teksta publicēšanas valsts Oficiālajā Vēstnesī (*Boletín Oficial del Estado*).

Judikatūra papildina tiesību sistēmu ar doktrīnu, ko laika gaitā izveidojusi Augstākā tiesa (*Tribunal Supremo*), interpretējot un piemērojot tiesību aktus, paražas un vispārējos tiesību principus.

Tiesneši un tiesas Spānijā ir pakļauti tikai Konstitūcijai un likuma varai, un to pienākums ir lemt par katru izskatāmo lietu, pamatojoties uz iedibināto avotu sistēmu.

Tiesību aktu veidi

Konstitūcija: Spānijas valsts augstākais likums, kam pakļautas visas valsts iestādes un iedzīvotāji. Tiesību normām vai aktiem, kas ir pretrunā Konstitūcijai, nav juridiska spēka. Konstitūcija sastāv no divām skaidri nošķirtām daļām — (a) tiesību doktrīnas un (b) konstitūtijas normām.

Starptautiskie nolīgumi: rakstveida vienošanās, ko noslēguši konkrēti starptautisko tiesību subjekti, kuri rīkojas saskaņā ar šīm tiesībām. Nolīgumi var ietvert vienu vai vairākus saistītus juridiskus instrumentus neatkarīgi no to nosaukuma. Kad starptautiski nolīgumi pēc parakstīšanas ir oficiāli publicēti Spānijā, tie kļūst par daļu no valsts tiesību sistēmas.

Autonomijas noteikumi: Spānijas autonomo apgabalu institucionālie pamatnoteikumi, kas atzīti Spānijas 1978. gada Konstitūcijā. Tos pieņem ar konstitūtiyo likumu. Tajos ir minēts vismaz autonomā apgabala nosaukums, tā teritoriālās robežas un autonomo iestāžu nosaukums, organizatoriskā struktūra un mītnesvieta, kā arī to pilnvaras. Autonomijas noteikumi nav uzskatāmi ne par suverenitātes izpaušumu, ne par *konstitūciju*, jo tos nepieņem konstitucionāla vara (teritorijām, kas kļuva par autonomajiem apgabaliem, šāda vara netika piešķirta). Šie noteikumi tiek pieņemti, pamatojoties uz to, ka tos atzīst valsts, un autonomijas princips nekādā gadījumā nepārkāpj vienotības principu.

Likumi: Spānijā pastāv dažādu veidu likumi.

Konstitūtiyo likumi: likumi, kas saistīti ar pamattiesību un pamatbrīvību īstenošanu; likumi, ar kuriem pieņem autonomijas noteikumus un vispārējās vēlēšanu sistēmas tiesisko kārtību; citi likumi, kas noteikti Konstitūcijā.

Parastie likumi: likumi, kas reglamentē jomas, uz kurām neattiecas konstitūtiyo likumi.

Leģislatīvie dekrēti: konkrētus jautājumus reglamentējoši tiesību instrumenti, kurus izdod valdība, pamatojoties uz pilnvarām, ko tai deleģē parlaments (*Cortes Generales*).

Dekrētlikumi: provizoriski tiesību instrumenti, ko valdība izdod ārkārtas un steidzamības gadījumos un kas neskar valsts pamatinstitūciju tiesisko kārtību, Konstitūcijas pirmajā daļā noteiktās pilsoņu tiesības, pienākumus un brīvības, autonomo apgabalu tiesisko kārtību vai vispārējās vēlēšanu sistēmas tiesisko kārtību. Trīsdesmit dienu laikā pēc to izdošanas dekrētlikumus nodod apspriešanai un vispārējai balsošanai Deputātu kongresā (*Congreso de los Diputados*).

Noteikumi: vispārīgas tiesību normas, ko pieņem izpildvara. Noteikumi tiesību normu hierarhijā ierindojas uzreiz pēc likumiem un principā ir paredzēti to īstenošanai.

Paražas: tās ir "noteikumu kopums, kas izriet no vispārēji, pastāvīgi atkārtotas noteikta veida rīcības". Paražas uzskata par kolektīvās brīvās gribas izpaušmi, ja tās ir plaši izplatītas, pastāvīgas, vienotas un ilgstošas.

Vispārējie tiesību principi: vispārēji normatīvi formulējumi, kas nav oficiāli iekļauti tiesību sistēmā, tomēr tiek uzskatīti par šīs sistēmas daļu, jo tie ir pamats citiem, konkrētiem normatīviem formulējumiem vai abstraktā veidā izsaka šādu formulējumu kopuma saturu. Uz tiem pamatojas, pieņemot lēmumus juridisku nepilnību gadījumā vai interpretējot tiesību normas.

Judikatūra: tās pamatā ir divi spriedumi, kuri vienādi interpretē konkrētu tiesību normu un kurus pieņēmusi Augstākā tiesa vai — noteiktās lietās, kurās kompetence ir tikai autonomajam apgabalam, — attiecīgā autonomā apgabala augstā tiesa (*Tribunal Superior de Justicia*). Ja tiesnesis vai tiesa neievēro Augstākās tiesas iedibināto doktrīnu, spriedums nav automātiski uzskatāms par spēkā neesošu, bet rodas pamats kasācijas sūdzībai. Tomēr Augstākā tiesa un autonomo apgabalu augstās tiesas var jebkurā laikā, ja tas ir pamatoti nepieciešams, atkāpties no iedibinātās judikatūras un veidot jaunu judikatūru.

Normu hierarhija

Spānijas Civill kodeksa 1. panta 2. punktā ir noteikts, ka "tiesību normām, kas ir pretrunā augstāka līmeņa normām, nav juridiska spēka". Tādēļ ir nepieciešams noteikt normu hierarhiju. Dažādo normu savstarpējo sakarību, to hierarhisko kārtību un tvēruma attiecības nosaka Spānijas Konstitūcija.

Konstitūcijā ir paredzēta šāda Spānijas tiesību normu prioritārā secība:

Konstitūcija;

Starptautiskie nolīgumi;

Likumi — šādā secībā: konstitūtiyo likumi, parastie likumi un noteikumi ar likuma spēku (tostarp karaļa dekrētlikumi un karaļa leģislatīvie dekrēti); tie nav sarindoti hierarhiski, bet katram ir atšķirīgas piemērošanas procedūras un jomas;

Izpildvaras pieņemti noteikumi; tie ir savstarpēji hierarhiski atkarīgi no izdevēja (karaļa dekrēti, ministru rīkojumi utt.).

Turklāt uz noteikumiem, kurus izdod autonomo apgabalu parlamenti (reģionālās valdības dekrētiem, reģionālās valdības rīkojumiem utt.), attiecas kompetences princips.

Tiesneši un tiesas nepiemēro noteikumus un citus tiesību aktus, kas pārkāpj Konstitūciju, likumus vai normu hierarhijas principu.

Institucionālā sistēma

Par tiesību normu pieņemšanu atbildīgās institūcijas

Spānijas institucionālās sistēmas pamatā ir varas dalīšanas princips. Likumdevējvara ir Spānijas parlamentam un autonomo apgabalu likumdošanas asamblejām.

Izpildvara gan valsts līmenī, gan katrā autonomajā apgabalā pieder valdībai, kam ir arī reglamentēšanas pilnvaras un — atsevišķos gadījumos — likumdevējvara, ko tai deleģē parlaments.

Vietējām pašvaldībām nav likumdevējvaras, bet tām ir piešķirtas reglamentēšanas pilnvaras, kas galvenokārt tiek īstenotas ar pašvaldību lēmumiem. Ierosināt tiesību aktus var valdība, Kongress un Senāts, kā arī autonomo apgabalu asamblejas un — noteiktos gadījumos — iedzīvotāji.

Lēmumu pieņemšanas process

Starptautiskie nolīgumi: atkarībā no tā, kādu jomu reglamentē nolīgums, tiek īstenots viens no trim pieņemšanas mehānismiem:

pirmkārt, ja starptautiskai organizācijai vai iestādei tiek uzticēta no Konstitūcijas izrietošu kompetenču īstenošana, tad nolīguma parakstīšanu autorizē ar konstitutīvo likumu,

otrkārt, valdība ar parlamenta iepriekšēju atļauju var izteikt valsts piekrišanu šādu juridiski saistošu nolīgumu vai vienošanās aktu parakstīšanai: politiski nolīgumi; militāri nolīgumi vai vienošanās; nolīgumi vai vienošanās, kas ietekmē valsts teritoriālo integritāti vai pirmajā daļā noteiktās pamattiesības un pienākumus; nolīgumi vai vienošanās, kas paredz nodokļu iestāžu finansiālas saistības; nolīgumi vai vienošanās, kuri paredz kāda tiesību akta grozīšanu vai atkāpes no tā vai kuru izpildei nepieciešami likumdošanas pasākumi,

visbeidzot, visās pārējās jomās vienīgā prasība ir uzreiz pēc nolīguma parakstīšanas informēt Kongresu un Senātu.

Kad starptautiski nolīgumi pēc parakstīšanas ir oficiāli publicēti Spānijā, tie kļūst par daļu no valsts tiesību sistēmas. No nolīgumu noteikumiem var atkāpties, tos var grozīt vai atlikt tikai pašos nolīgumos paredzētajā kārtībā vai saskaņā ar starptautisko tiesību vispārējiem noteikumiem. Starptautiskos nolīgumus un vienošanās var izbeigt tādā pašā kārtībā, kādā tos pieņem.

Likumi

Likumprojektus apstiprina Ministru padome (*Consejo de Ministros*), kas nodod tos Kongresam kopā ar skaidrojumu par iemesliem, kādēļ tie būtu jāpieņem, un juridisko pamatojumu, kas nepieciešams, lai Kongress par tiem pieņemtu lēmumu.

Autonomo apgabalu likumprojektus apstiprina attiecīgā apgabala ministru padome, un tos tādā pašā kārtībā iesniedz autonomā apgabala likumdošanas asamblejai.

Tiklīdz Kongress ir apstiprinājis parastā likuma vai konstitutīvā likuma projektu, Kongresa priekšsēdētājs to nekavējoties iesniedz Senāta priekšsēdētājam, kurš to nodod apspriešanai Senātā. Senāts divu mēnešu laikā no likumprojekta saņemšanas dienas var izmantot savas veto tiesības vai ieviest likumprojektā grozījumus. Veto apstiprina ar absolūtu balsu vairākumu.

Likumprojektu nevar iesniegt karalim apstiprināšanai, kamēr Kongress nav ratificējis tā sākotnējo redakciju (veto gadījumā ar absolūtu balsu vairākumu vai ar vienkāršu balsu vairākumu, ja ir pagājuši divi mēneši kopš likumprojekta iesniegšanas) vai nobalsojis par grozījumiem, pieņemot vai noraidot tos ar vienkāršu balsu vairākumu. Ja valdība vai Kongress pasludina likumprojektu par steidzamu, termiņš, kura laikā Senāts var uzlikt veto vai ieviest grozījumus, ir nevis divi mēneši, bet 20 kalendārās dienas.

Parlamentā pieņemtos likumus iesniedz karalim, kurš 15 dienu laikā no likuma pieņemšanas to apstiprina, izsludina un izdod rīkojumu par tā publicēšanu.

Konstitutīvo likumu pieņemšanai, grozīšanai un atcelšanai galīgajā balsojumā par likumprojektu kopumā ir nepieciešams Kongresa absolūts balsu vairākums.

Noteikumus pieņemšanas kārtība ir šādā:

noteikumu pieņemšanu ierosina attiecīgais politikas departaments, kas izstrādā tiesību akta projektu un pievieno tam ziņojumu par noteikumu nepieciešamību un piemērotību, kā arī finanšu pārskatu par paredzamajām saistītajām izmaksām,

izstrādes gaitā papildus ziņojumiem, atzinumiem un obligātiem iepriekšējiem apstiprinājumiem ir jāsavāc pietiekami daudz pētījumu un jāveic nepieciešamā apspriešanās, lai garantētu tiesību akta piemērotību un likumību; noteikumiem vienmēr jāpievieno ziņojums par noteikumos izklāstīto pasākumu ietekmi uz dzimumu līdztiesību,

ja noteikumi skar iedzīvotāju likumīgās tiesības un intereses, var rīkot atklātu uzklaušīšanu ar saprātīgu termiņu, kas nav mazāks par 15 darbadienām; tāpēc gadījumos, kad to prasa noteikumu raksturs, minētajā laika posmā noteikumus nodod publiskai apspriešanai,

jebkurā gadījumā par noteikumu projektiem ziņojumu sagatavo Tehniskais ģenerālsekretariāts (*Secretaría General Técnica*), neskarot Valsts padomes (*Consejo de Estado*) atzinumu, ko tā sniedz tiesību aktos paredzētajos gadījumos,

gadījumos, kad noteikumi var ietekmēt kompetences jomu sadalījumu starp valsti un autonomajiem apgabaliem, ir nepieciešams iepriekšējs valsts iestāžu ziņojums,

valdības pieņemti noteikumi stājas spēkā pēc to publicēšanas valsts Oficiālajā Vēstnesī.

Juridiskās datubāzes

Valsts Oficiālais Vēstnesis nodrošina [datubāzi](#), kurā ir visi tiesību akti, kas publicēti kopš 1960. gada.

Vai piekļuve datubāzei ir bez maksas?

Datubāzei var piekļūt bez maksas.

Īss satura apraksts

Valsts Oficiālā Vēstneša tīmekļa vietnē var iepazīties ar visiem laikraksta numuriem, kas publicēti kopš 1960. gada.

Šajā tīmekļa vietnē ir arī tiesību aktu un paziņojumu meklētājs, kā arī datubāzes ar konstitucionālās judikatūras dokumentiem (kopš 1980. gada), Valsts juridiskā dienesta (*Abogacía del Estado*) ziņojumiem un atzinumiem (kopš 1997. gada) un Valsts padomes atzinumiem. Tajā pieejamas arī **pārstrādātās redakcijas**, kas atspoguļo galvenos tiesību aktu grozījumus. Visbeidzot, vietne piedāvā iespēju saņemt ziņas par tiesību aktiem un publicētiem paziņojumiem, kā arī informācijas un dokumentu apskati.

Noderīgas saites

Spānijas tiesību aktu datubāze

Lapa atjaunināta: 17/01/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.